

dlužníci poskytnuté. Náhled, že se jednalo o jednání na oko (§ 916 obč. zák.), není odůvodněn. Při jednání na oko nechtějí strany smluvní již počátku právnímu účinku v právním jednání naznačenému, buďsi, že nechtějí vůbec, aby nastal nějaký právní účinek, buďsi, že chtějí docílit účinku jiného, nežli je ve smlouvě naznačen. Při smlouvě fiduciární směřuje však vůle stran k tomu, by především v pravdě uskutečněn byl výsledek hospodářský, přesahující zamýšlený účel, jakkoliv pro dobu pozdější zamýšlejí, by po splnění jistých předpokladů tento výsledek opět odpadl. Vzhledem k tomu nelze ani v tomto případě o tom býti v pochybnosti, že obě smluvní strany předem opravdově chtěly převodu vlastnictví na žalobce, a že teprve pro ten případ, když by účel zajištění se stal bezpředmětným, bylo obmyšleno vlastnictví převést zpět na Marii T-ovou. Zákon nikde nestanoví, že by zajištění dlužníkovu smělo se státi jenom ve formě práva zástavního a že by forma zajištění převodem vlastnictví byla vyloučena. Není zde tedy smlouvy na oko, nýbrž smlouva opravdová, která jest sice neobvyklou, ale zákonem nezapovězenou, kterou strany volily, poněvadž jiná forma zajištění nezaručovala jim dosažení zamýšleného hospodářského účelu. Smlouva zmíněná jest tudíž právně platnou a účinnou a způsobem sloužiti jako titul při převodu vlastnictví k věcem v ní jmenovaným. Nedostává se však v tomto případě druhé náležitosti převodu práva vlastnického, totiž odevzdání věcí Marií T-ovou žalobci Robertu W-ovi, jak mínil soud prvního stupně, který považoval za dostatečné, že si žalobce věci, kterých se smlouva týkala, prohlédl a jich se rukou dotkl. Jest jisto, že tento postup nezjednal žalobci bezprostřední a neobmezené moci nad věcmi, nýbrž že všechny věci zůstaly i nadále na téže místě, kdež dříve byly, a v užívání téže osoby, která je žalobci odevzdávala. Nijakým zevním způsobem nebylo vyznačeno, že právě žalobce jest neobmezeným pánem těchto věcí. Že žalobce prohlédl věci a dotkl se jich rukou, jest proto naprosto bezvýznamno. Žalobce sice v dovolání tvrdí, že současně s dotekem prohlásil, že předměty patří jemu, avšak nehledíc k tomu, že ani takový výrok neměl by rozhodujícího významu, — nebylo ani nalézacím soudem ani odvolacím soudem v tom směru zjištění učiněno, a neshodovalo by se to ani s vlastním tvrzením žalobcovým, který ve své výpovědi mluvil pouze o písemném prohlášení, že uchopuje se držby svršků v prohlášení uvedených, jinak však tvrdil, že si předměty tam uvedené prohlédl a že se jich rukou dotkl. Také není zjištěno, že žalobce prohlásil, že veškeré věci ponechává Marii T-ové k dalšímu užívání. O tom, že věci byly skutečně odevzdány žalobci podle § 426 obč. zák., nemůže býti tedy řeči. Jiný způsob odevzdání těchto věcí nepřichází v úvahu, poněvadž všechny věci mohly býti odevzdány z ruky do ruky, a nepřipustným bylo proto odevzdati je pouhým znamením (§ 427 obč. zák.). Otázku, zda-li by byl vůbec žalobce mohl nabýti vlastnictví prohlášením (§ 428 obč. zák.), lze ponechat stranou, ježto prohlášení, které by vyhovovalo ustanovení § 428 obč. zák., nebylo ani tvrzeno. Pro nedostatek odevzdání věcí, kterých se smlouva týkala, žalobci, nelze poskytnouti žalobci ochrany vlastnické.

Čís. 1513.

Platnou jest smlouva, již někdo znovu pronajal věc, již byl před tím pronajal osobě jiné.

(Rozh. ze dne 21. února 1922, Rv II 68/22.)

Žalobce najal od žalované byt, jež tato, jak se po té ukázalo, byla již před tím pronajala osobě třetí, jež se skutečně do bytu nastěhovala. Žalobě o splnění nájemní smlouvy procesní soud první stolice vyhověl, odvolací soud ji zamítl mimo jiné z těchto důvodů: Jest pouze řešiti otázku, do jaké míry jest odůvodněna žalovanou vznesená námitka nemožnosti plnění. K právnímu názoru, který v tomto směru v důvodech rozsudku prvního soudce jest uveden, nelze se přikloniti. Nemožnost plnění, nastavši dodatečně t. j. po uzavření smlouvy, zrušuje závazek k plnění právě tak, jako nemožnost, jsoucí tu již v době uzavření smlouvy. Právě tak jest pro tuto otázku bez významu, zdali nemožnost plnění nastala zavinením zavázané strany, a měla by tato okolnost vliv jen na případnou náhradu škody ve smyslu § 878 obč. zák. V případě, o který jde, žalovaná dříve, nežli uzavřela nájemní smlouvu se žalobcem, pronajala platně byt S-ovi, který pak po podání žaloby se do bytu nastěhoval a tento byt ještě stále má. Postoupení bytu na nájemce není zajisté samo o sobě nemožným plněním, a to ani tenkrát ne, když byt obývá osoba, od zavázaného rozdílná, poněvadž za normálních poměrů lze očekávati, že majitel bytu za přiměřenou náhradu ustoupí a poskytne zavázanému možnost s bytem disponovati a smluvní povinnosti zadost učiniti. Jinak jest tomu ovšem, přihlíží-li se k abnormální bytové nouzi a k ustanovením zákona o ochraně nájemníků. S dobrovolným vyklizením bytu se strany majitele S-a nedá se vůbec počítati. Nařízení o ochraně nájemníků však odnímá žalované vůbec možnost, donutiti S-a k vyklizení a postoupení bytu. S ohledem na tyto okolnosti došel odvolací soud k názoru, že žalobcem žádané plnění jest pro žalovanou nemožné, takže ji dle § 878 obč. zák. ku plnění nelze přidržeti. Třebas to nemá rozhodujícího významu, přece nelze nechat nepovšimnutým, že žalovaná se před podepsáním smlouvy se žalobcem zmínila: »Co však bude dělati se S-ou?« Tato poznámka byla zajisté způsobem upozorniti žalobce na to, že ve věci něco není v pořádku, a mohl při podrobnějším pátrání viděti, že smlouvě s ním uzavřené jsou v cestě práva jiných osob. Nastalou nemožností plnění se žalovaná sice od závazku zcela neosvobozuje, avšak závazek sám došel změny v ten způsob, že žalovaná nyní nemůže býti přidržena k plnění, nýbrž výlučně jen k poskytnutí interese.

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Nejvyšší soud nesdílí náhled odvolacího soudu, že splnění nájemní smlouvy jest žalované nemožným. Platnost závazku vylučuje pouze objektivní nemožnost jeho splnění (§ 1047 obč. zák.). Nemožnost toliko subjektivní, zakládající se toliko v osobních poměrech té které strany, nemá v zápětí neplatnost smlouvy (§§ 653 a 654 obč. zák.). Hlavní případy subjektivní toliko nemožnosti jsou ty, když kdo prodává, neb pronajímá věc, které mu nenáleží. Smlouvy takové jsou platny (§§ 871, 923 a 1461 obč. zák.). Zvláště § 923 obč. zák. dokazuje, že smlouvy o věci cizí nejsou neplatny, neboť evikce předpokládá platnost smlouvy. Nemůže-li zcizující, neb pronajímající smlouvu náležitě splniti, protože vlastník věc postoupiti nechce, práv je straně druhé z náhrady interese. Z toho stanoviska lze jedině vysvětliti též platnost smluv dodávacích. Pronajala-li tedy žalo-

vaná, jak je nesporno, týž byt napřed Robertu S-ovi a pak žalobci a odevzdala-li jej v nájemní užívání Robertu S-ovi, není pro to smlouva nájemní s žalobcem neplatnou, poněvadž není vyloučena možnost, že by žalovaná byt ten mohla žalobci odevzdati k užívání, kdyby Roberta S-a pohnula domluvou neb úplatou k upuštění od smlouvy nájemní. Objektivní nemožnosti splnění nájemní smlouvy vůči žalobci zde tedy není, leč toliko nemožnost subjektivní, a nečiní tato, jak svrchu dolíčeno, smlouvu neplatnou.

Čís. 1514.

Pokud lze užítí ve firmě označení »první«.

(Rozh. ze dne 28. února 1922, R I 155/22.)

Rejstříkový soud k návrhu firmy Josef G., továrna na pokladny v Podmoklech, nařídil firmě »Adolf S., první severočeská továrna na pokladny v Trnovanech-Teplicích«, by ohlásila do 4 neděl změnu firmy v ten smysl, že se z ní vypouští dodatek »první«. Důvody: Firma není první, jež vyrábí v severních Čechách pokladny, neboť již před tím byla v roce 1909 zapsána do rejstříku firma Josef G. v Podmoklech, jež rovněž vyrábí pokladny a neodpovídá tudíž dodatek »první« zásadě pravdivosti firmy. K nařízení rekursního soudu konáno bylo šetření o významu slova »první« dotazem na směrodatné obchodní organisace a obchodní a živnostenskou komoru v Liberci. K dotazu odpověděla komora, že jest požadavek firmy Josef G., by škrtnut byl dodatek »první«, plně odůvodněn, ježto firma Josef G. se firmě Adolf S. co do rozsahu i jakosti výroby úplně vyrovná, ba ji dokonce v tomto směru předčí, a dodala, že zásadně se nedoporučuje, by dodatek »první« byl pojmán do firmy, ježto kupující obecenstvo, jak opětovně zjištěno, nepojímá tento dodatek s hlediska časového, nýbrž s hlediska jakostního, jakoby se jednalo o podnik vynikající nad ostatní. Rekursní soud usnesení potvrdil. Důvody: Soud své stolice na základě konaného šetření práven vyslovil, že dodatek »první« jest nepřijatelným, jak v ohledu časovém, tak i kvalitativním, a stačí v té příčině poukázati na odůvodnění prvního soudu. Podotýká se tolik: Oba podniky Adolfa S-a i Josefa G-a mají za předmět výrobu pokladen, vyrábějí skutečně pokladny a jsou po továrněku provozovány. Zaměstnává-li firma Adolfa S-a více dělníků, padá naproti tomu na váhu u firmy Josefa G-a, že firma ta téměř o 10 roků déle jest protokolována. Dodatek »první« připouští, jak vytýká i napadené usnesení, dvojí výklad, ve směru časovém a kvalitativním, jest tedy způsobilým omyly u obecenstva působiti, nesloužil a neslouží tedy ku bližšímu trvalému označení závodu (čl. 16, odstavec druhý obch. zák.) a jest tudíž nepřijatelný (čl. 26 obch. zák.).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Dodatek »první« připouští, jak nižší soudy správně k tomu poukazují, různý výklad a jest s to, by vyvolal omyly v obecenstvu. Mohlo by se označení to vykládati tak, že podnik jest prvním svého druhu co do vzniku v Teplicích-Trnovanech, pokud se týče v cíých severních Čechách, což